

A BÁBJÁTÉK ÉS AZ ERKÖLCSI NEVELÉS

Az erkölcs a társadalmi tudat egyik formája. Tartalmát az emberi együttélés normái képezik. Azokat az érzelmeket, amelyeknek pozitív erkölcsi tartalmuk van (tisztelet, bátorság, szeretet stb.) erkölcsi érzelmeeknek nevezzük. Az erkölcsi normák megismerése és elsajátítása nagy fontosságú szerepet tölt be a gyermek erkölcsi tudatának és magatartásának nevelésében. Megismertetésük akkor hatékony, ha a gyermek azonosulni képes velük, kész arra, hogy a szóban forgó normák szerint cselekedjék. Ennek során lényeges az érzelmi mozzanat: az erkölcsi tudatossághoz megfelelő érzelmeeknek kell kapcsolódnuk. Csak az átértett erkölcsi ismeretek válhatnak meggyőződéssé.

Az erkölcsi fogalmak ismerete fejleszti a gyermek erkölcsi tudatosságát. Ezek a fogalmak elvontak, az óvodás gyermek viszont még nem áll az elvont gondolkodás fokán. A bábjáték a gyermek számára az erkölcsi fogalmakat szemléletes, érzékelhető módon, cselekményes megjelenítéssel mutatja be. Ez a mód elősegíti a megértést és a fogalmak alkalmazását is. Így a gyermekek erkölcsi ítéletek alkotására válnak képessé. A gyermek a cselekményre már a bábszínadarab nézése közben ilyen értelemben reagál. A negatív jelenségeket elutasítja, a helyes és jó erkölcsi példákkal azonosítja magát. A Hófehérke és a hét törpe nézőiből megvetést, tiltakozást vált ki a mostoha igazságtalansága, gyűlölködése. Amikor a bábjátékban a jó elnyeri jutalmát, az erőszak büntetését, a kis nézők elégedettek a cselekmény kimenetelével, vagyis erkölcsi kielégülést éreznek. Ha a gyermekek tevékeny résztvevői a darabnak, azaz önmaguk is báboznak, az még hatékonyabb formája az erkölcsi nevelésnek. Így a fokozottabb átélés folytán gyorsabban és tartósabban szilárdulnak meg a gyermek erkölcsi érzelmei.

Ha a bábozás csoportos formában történik, a gyermek társas ösztöne leplezetlen és természetes formában, játék közben jut kifejezésre. Felszínre juthat a rejtett agresszió, a fokozott ingerlékenység, a hatalmaskodás, a szeszélyesség, az ellenségeskedés is. Ebben viszont kiéli magát, és jobban megérti az erkölcsi normákat. Ugyanígy a gátoltság, a féltékenység, a szolgálai engedelmesség, a befolyásolhatóság és bohóckodás is kifejezésre jut.

A gyermeknek mindig csak pozitív szerepeket adjunk, mert átéli a jót, és pozitív érzelmeket ébreszt benne. Soha ne adjunk negatív szerepeket! Nézőként helyesen tudja ezeket megítélni, mert a bábszínpad élesen elkülöníti egymástól a jót és a rosszat. Lehetőséget ad arra, hogy a gyermek párhuzamba állítsa ezeket, de mint szereplő ilyen áttekintésre nem képes. Maga az óvónő bábjátékozás közben vezetheti rá a gyermeket a helyes útra. Pl. az óvónő játszani hívja a gyermeket. Az óvónő bábuja a gyermek bábujának csokoládét nyújt át. Rövid beszélgetés után kér a csokoládéból. Most dől el, hogy van-e hajlandóság benne a csokoládé megosztására, de az óvónő ezt is tudja irányítani, és így vezeti rá a gyermeket a helyes útra.